

УКРАЇНА

(19) UA (11) 38671 (13) A

(51) 7 F17C1/00

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВИНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) ПРИСТРІЙ ДЛЯ ЗБЕРІГАННЯ ТА ТРАНСПОРТУВАННЯ ГАЗУ ПІД ТИСКОМ

(21) 2000084853

(22) 15.08.2000

(24) 15.05.2001

(33) UA

(46) 15.05.2001, Бюл. № 4, 2001 р.

(72) Геращенко Віталій Олександрович

(73) Геращенко Віталій Олександрович

(57) Пристрій для зберігання і транспортування

газу під тиском, що містить ємкість у вигляді системи сполучених між собою труб, розміщених у кожусі, який відрізняється тим, що на поверхні труб і/або в міжтрубному просторі розташовані армуючі волокна (у формі монониток, рублених та комплексних ниток, джгутів) і/або тканини на їх основі, при цьому всі труби з армуючим матеріалом залиті полімерним компаундом.

Винахід відноситься до виробництва посудин високого тиску для зберігання і транспортування газу і може бути використаний в різних галузях промисловості, зокрема в хімічній, нафтохімічній і автомобільній.

Для забезпечення стислим газом транспортних засобів, нестационарних установок, побутових і промислових споживачів, віддалених від магістральних газопроводів, використовують спеціальні мобільні ємкості.

Відомий комбінований балон для зберігання і подачі рідких і газоподібних середовищ високого тиску [1].

Цей балон містить внутрішній металевий шар і зовнішній композиційний шар. При цьому композиційний шар у 5 - 10 разів товстіший за металевий шар.

Недоліком відомого балона є велика вага металевого шару з двома обичайками і складність виготовлення балона, з одного боку, через необхідність уводити у внутрішню порожнину оболонки сипучий матеріал до повного заповнення і ущільнення, з подальшим видаленням, а з іншого боку, через ускладнення намотування стрічки композиційного шару на вигинах балона і подальшу теплову обробку в термокамері для полімеризації композиційного матеріалу.

Відомий також пристрій для транспортування і зберігання природних газів, що важко стискаються [2], вибраний за прототип.

Відомий пристрій містить декілька ємкостей, кожна з яких виконана у вигляді системи замкнених і укладених по спіралі або у вигляді змійовика циліндричних труб круглого перетину діаметром до 100 - 150 мм. Труби кожної ємкості розділені на секції, які через запірні клапани пристрої сполучені з колекторами для приймання і видачі газу. Все обладнання розміщене в захисному кожусі.

Недоліками цього пристрою є велика товщина стінок труб для витримання тиску газу (понад 400 кгс/см²) з достатнім запасом міцності і, відповідно, велика вага всього пристрою і його висока собівартість.

Крім того, наявність будь-яких дефектів в стінках труб, в тому числі, що виникли внаслідок постійних циклічних навантажень в ході експлуатації цього пристрою, може привести до пошкодження труб і небезпеки вибуху.

В основу даного винаходу поставлена задача створення пристрою для зберігання і транспортування газу під тиском, в якому шляхом зміни конструкції і матеріалу ємкості для газу, досягається мінімальна вага і низька собівартість пристрою, безпека і зручність експлуатації.

Поставлена задача вирішується тим, що у пристрої для зберігання і транспортування газу під тиском, що містить ємкість у вигляді системи сполучених між собою труб, розміщених у кожусі, згідно з винаходом, на поверхні труб і/або в міжтрубному просторі розташовані армуючі волокна (у формі монониток, рублених та комплексних ниток, джгутів) і/або тканини на їх основі, при цьому всі труби з армуючим матеріалом залиті полімерним компаундом.

Завдяки тому, що труби армовані і залиті компаундом, пристрій перетворився на монолітний блок, в якому газ при високому тиску утримується не за рахунок міцності стінок труб, а за рахунок міцності армованого компаунда. У наслідок цього товщина стінок металевих труб буде значно меншою, ніж у прототипу, а відповідно, менше буде вага пристрою і його собівартість. При цьому труби в пристрої, що пропонується, можуть бути використані не металеві, а виготовлені з полімерних матеріалів (наприклад, поліамідні, полікарбонатні та

(19) UA (11) 38671 (13) A

ін.), у 3 - 4 рази більш легких у порівнянні з металевими і більш дешевих.

У результаті вага пристрою, що пропонується, і його собівартість з урахуванням ваги і вартості компаунда, будуть нижче в порівнянні з прототипом у 2 - 2.5 рази.

Труби практично не відчувають навантаження на розтягнення, оскільки тиск газу всередині труб урівноважується протидіючим тиском армованого компаунда, що різко знижує імовірність їх пошкодження, в тому числі і при впливі багаторазового циклічного навантаження. Додатково до цього, оскільки компаунд має низьку газову проникність (наприклад, компаунди на основі епоксидної, фенолоформальдегідної і ін. смол), навіть у разі наявності або утворення будь-якого дефекту в герметичності труб, це забезпечить герметичність всього пристрою. Ці властивості пристрою значно підвищують безпеку в порівнянні як з аналогом, так і з прототипом.

Труби можна розташовувати за заздалегідь заданими параметрами пристрою, забезпечуючи зручність його експлуатації. Сумарна довжина труб вибирається з умов заданого об'єму газу, що підлягає зберіганню і/або транспортуванню.

Як армуючі волокна допустимі для використання скловолокно, поліамідні (капрон, нейлон), поліефірні (лавсан) та інші волокна (у формі монониток, рублених і комплексних ниток, джгутів) і/або тканини на їх основі.

При пошуку за патентною і науково-технічною літературою не виявлена сукупність ознак, аналогічна тій, що пропонується, яка не є очевидною з рівня техніки, на основі чого можна зробити висновок про відповідність винаходу, критерію "новизна" і "винахідницький рівень".

Пристрій, що пропонується, ілюструється кресленням, на якому показаний поперечний розріз пристрою.

Пристрій містить ємкість для газу у вигляді труб 1, з'єднаних між собою. Труби 1 можуть бути з'єднані послідовно в єдиний трубопровід і/або паралельно з колекторами на кінцях труб. Труби 1 виконані, наприклад, з полікарбонату з перетином у вигляді шестигранника. Труби 1 можуть бути виконані з різних металів або синтетичних матеріалів і в перетині мати коло, овал, багатокутник і т. ін. Матеріал труби 1 вибирається з умови забезпечення герметичності і нейтральності у відношенні до газу, що зберігається при максимальному для пристрою тиску і температурах.

Труби 1 армовані, наприклад, таким чином. На поверхню труб 1 намотані волокна 2 в один або декілька шарів. У міжтрубному просторі уздовж труб укладені армуючі волокна 3 у вигляді комплексної нитки або джгута.

Армування може відбуватися як безперервними волокнами, наприклад, мононитка, комплексна кручена нитка, джгут і/або сітки і тканини на їх основі, так і рубаними.

Спосіб і матеріал армування, наповнювач, напрямки укладання волокон і інші параметри виробництва армованого компаунда вибираються з умови забезпечення міцності і герметичності пристрою (у тому числі при довготривалих і/або циклічних навантаженнях) і технологічності виробництва.

Волокна 2, 3 в даному прикладі виконані з

комплексної крученої нитки скловолокна.

Труби 1 з армуючими волокнами 2 і 3 вміщені в кожух 4 і залиті полімерним компаундом 5, наприклад, епоксидною смолою з наповнювачем, модифікатором і отвердителем.

Кожух 4 зверху закритий кришкою 6, захищаючи пристрій від зовнішнього впливу.

Кожух 4 і кришка можуть бути виконані з металу і/або полімерного матеріалу. Кожух і/або кришка можуть або повністю бути відсутніми, або бути замінені яким-небудь захисним покриттям, а несучу функцію корпусу може виконувати рама. У цьому разі труби з армуючими волокнами можуть укладатися безпосередньо на несучу раму. У випадку коли захисний пристрій (захисне покриття і/або кожух з кришкою без неї) виконані з міцного матеріалу (в т.ч. композиційного), вони додатково сприяють підвищенню герметичності і міцності, а також можуть нести навантаження для забезпечення необхідної форми всього пристрою і/або труб.

Пристрій може мати практично будь-яку форму, зручну для експлуатації.

Розміри і довжину труб 1, а відповідно і розміри пристроїв, вибирають залежно від кількості газу, що підлягає зберіганню і/або транспортуванню. З цих же умов, а також з умов технологічності і міцності конструкції вибирають діаметр труб, який може бути до 250 мм і більше.

Після виготовлення пристрій піддають гідравлічним і/або пневматичним випробуванням.

Використовують пристрій таким чином.

Через відкриту запірну арматуру і патрубків (на кресленні не показані), сполучений з трубами 1, пристрій наповнюють газом, наприклад, метаном, до необхідного тиску і закривають запірну арматуру. При цьому тиск газу впливає на стінки труб 1 заданою силою, а зовні труб 1 виникає рівна їй за величиною і зворотна у напрямі сила протидії компаунда 5 армованого волокном 2 і 3. При цьому стінки труб 1 практично не навантажені на розтягнення, на відміну від прототипу, і це забезпечує підвищену безпеку при експлуатації пристрою.

Кожух 4 і кришка 6 захищають компаунд 5 з трубками 1 від зовнішнього впливу, такого як фізичні удари, попадання агресивних рідин і т. ін.

При транспортуванні пристрій встановлюють на транспортний засіб. За рахунок наявності можливості придання пристрою практично будь-якої заздалегідь заданої форми, пристрій, що пропонується, зручно розміщувати на будь-якому транспорті.

При споживанні газу пристрій через редукційний клапан (на кресленні не показаний) підключають до споживача.

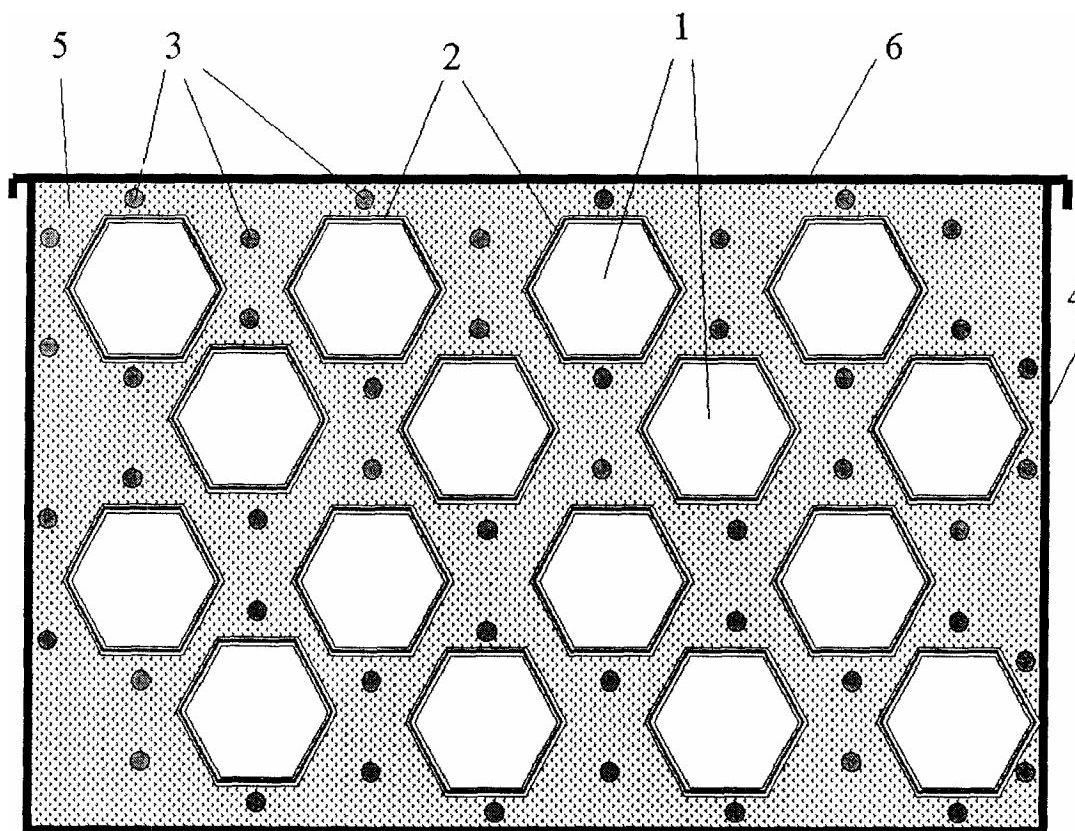
У цей час на автомобілях, працюючих на стислому газі, звичайно встановлюють 10 - 12 сталевих балонів загальною вагою 600 - 700 кг або чавунних балонів загальною вагою близько тонни. При заміні дванадцяти балонів одним або двома пристроями, що пропонуються, загальна вага їх складе близько 300 кг при цьому ж об'ємі і тиску газу, але з більшою мірою безпеки і зручності розміщення.

Пристрій, що пропонується, можна виготовляти різного об'єму під різний тиск і вид газу в т.ч. в модульному виконанні. Пристрій можна викорис-

тати для зберігання, транспортування і використання газу для побутових потреб, для доставки газу від родовища або виробництва до споживачів, для газобалонних автомобілів і інших промислових потреб.

Джерела інформації:

1. Патент Російської Федерації №2058507, кл. F17C 1/00, 1996.
2. Патент Російської Федерації №2047812, кл. F17C 1/00, 1995 прототип.

Фіг.1

ДП "Український інститут промислової власності" (Укрпатент)
Україна, 01133, Київ-133, бульв. Лесі Українки, 26
(044) 295-81-42, 295-61-97

Підписано до друку _____ 2001 р. Формат 60x84 1/8.
Обсяг _____ обл.-вид. арк. Тираж 50 прим. Зам. _____

УкрІНТЕІ, 03680, Київ-39 МСП, вул. Горького, 180.
(044) 268-25-22